

Slovenski dom

Štev. 38

V Ljubljani, 15. februarja 1936

Leto 1.

Policija v največji pripravljenosti zasedla vse važne točke

Pariz v vojnem stanju

Prostritev položaja v Franciji - Burne volitve pred vrati

Pariz, 15. febr. Sinoči so objavili službeno poročilo, ki javlja, da je g. Sarraut kot minister za notranje zadeve dal predsedniku republike v podpis odlok, s katerim na podlagi zakona od 10. februarja razpušča naslednja društva: Action Francaise, Narodna rojalistična zveza in študentska federacija Action Francaise. V zvezi s tem poročajo listi, da je vlada trdno odločena, da ta razpust najbolj bojovnih desničarskih organizacij, za katerega je dal napad na Leona Bluma dobrodošel povod, ne bo ostal samo na papirju, marveč, da je vlada trdno odločena, da s silo prepreči vse javne manifestacije teh organizacij in da organizacije tudi s silo razbije.

Preiskave

Pariz, 15. febr. Na podlagi dekreta o razpustu desničarskih organizacij je danes policija izvršila obsežne preiskave v privatnih stanovanjih voditeljev omenjenih organizacij g. Charlesa Maurasa in g. Leona Daudeta. Policija je pri tem odnesla mnogo materijala, ki je bil vodilnim levičarskim krogom že dolgo časa silno neprijeten, ker je glasilo teh organizacij Action Francaise prinašalo z naravnost strupeno škodoželjnostjo. Gotovo je, da je bil napad na Bluma vladi samo zaželen povod, da se lahko iznebi kompromitirajočega tiska in materijala. Aretirali dosedaj zaradi razpoloženja, ki vlada predvsem v Narodni zvezi bojovnikov, katere teje okrog milijon članov, niso upali nikogar od pomembnejših desničarskih voditeljev. Zaprli so samo osebe, ki so izvršili napad na Leona Bluma. Vlada je bila vso noč in ves dan v mrzlični napetosti in se Sarraut sploh ni odstranil iz notranjega ministrstva. Pričakovali so manifestacij vseh organizacij nacionalne fronte.

Takoj po razpustu je policijski prefekt odredil, da policija zasede vsa važna mesta. Zasedel je predvsem sedež Action Francaise in ves mestni predel, v katerem se ta sedež nahaja. Preiskava je trajala do ponoči. Policija je dobila vse, kar je hotela, razen seznama članov te organizacije. Policija je bila v popolni vojni pripravljenosti, kajti znano je, da so vse desničarske organizacije oborožene in čisto vojaško organizirane.

Nočni spopad

Pariz, 15. febr. Ponoči je na raznih mestih Pariza prišlo do velikih spopadov med pristasi razpuščenega Action Francaise in med pristasi levičarskih organizacij. Pretepi so se razvijali zlasti po kavarnah in socialističnih predelih mesta in pa v latinski četrti. Povsod so se razvili veliki pretepi, kjer je bilo razbitih dosti izložb, oken in pohištva. Nemiri so trajali vso noč in je verjetno, da bo zlasti danes prišlo do še hujših neredov.

Protest desničarjev

Pariz, 15. febr. Vodstvo desničarskih organizacij, zlasti razpuščene Action Francaise se bo prito-

žilo na državni svet zaradi razpusta organizacij. V tej pritožbi bo navedlo vse razloge, ki so vlado vodili do tega nemogočega sklepa, ki je lahko poguben za notranji mir francoske države. Kaj bo vodstvo Action Francaise s to pritožbo doseglo, ni jasno, verjetno pa je, da se je vlada odločila, da bo v izvajanju svojega sklepa šla do skrajnosti, čeprav riskira pri tem nemire. Sedanji dogodki v Parizu so značilni za levičarje in njihovo pravo taktiko, ki jo pokažejo šele tedaj, kadar gre za njihove interese.

Blumovo stanje

Stanje ranjenega Leona Bluma je po zdravniških vesteh precej nevarno, ker je začel znova krvaveti. Zunanje rane izvirajo največini od kosov razbita avtomobilskega stekla. Ponoči je pritisnila tudi vročina, ki bi znala dovesti do komplikacij.

Notranje-politični položaj se je zaradi vseh teh dogodkov v Franciji silno poslabšal, zlasti z ozirom na dejstvo, da se bližajo volitve v državni zbor. Desničarske organizacije se bodo s silo uprle proti takemu ravnanju vlade. Vse to utesuje voditi do krvavih neredov, ki bodo svoj višek dobili ob volitvah. Komu bo vse to koristilo, je veliko vprašanje, zelo verjetno pa je, da frimasonsko-levičarskim krogom, ki so kompromitirani po korupcijskih aferah in po spionaznih zahtevah boljševskih organizacij do kraja, to ne bo prineslo novih simpatij.

Albert Sarraut

Policija na pariški univerzi

Pariz, 15. febr. o. Ker so bili vsi poskusi prof. Jezee, ki ga v Franciji javnost smatra za plačnega agenta abesinskega cesarja, da bi prišel do predavanja na pravni fakulteti zaradi enodušnega študentskega odpora onemogočeni, se je nepričljivi profesor zatekel pod varstvo policije in je po naročilu prosvetnega ministra Guernuta skušal imeti svoja predavanja ob močni policijski asistenci. Policija je najstrožje legitimirala zadnje dni vse študente, ki so hoteli na Jezeevo predavanje, tako da so mogli priti v predavalnico samo njegovi najzvestejši pristasi, ki jih je bilo med 2000 slušatelji pariške pravne fakultete samo 23. Toda kljub temu ni profesor prišel do predavanja; vsako pot so ga študentje pregnali z bombami za solzenje. Vse študentske okraj je bil zadnje dni v obsednem stanju. Zaradi enega profesorja je vlada poslala v bližino univerze tisoče policistov peš in na konjih, toda ni proti združenim študentskim volji mogla uspeti. Študenti so držali tudi dekan pravne fakultete Alii. Ko se je videlo, da bo prosvetni minister s policijsko silo skušal forsirati predavanja še naprej, se je kakih 200 študentov utaborilo v univerzitetnih prostorih. Bili so oskrbljeni s hrano in trdno odločeni, da ne bodo Jezeu pustili do besede. Pred univerzo so se zbirali tisoči študentov, ki so zahtevali odstop Jezee in odstop prosvetnega ministra. Ko profesor tudi pri zadnjem poskusu kljub telesni straži petih policijskih inspektorjev ni mogel v predavalnico priti do besede, je prosvetni minister dal nalog, ki bi je v obraz vsem stoletnim običajem na pariški univerzi. Policija je udrla - podobno kakor pod Kramerjevim režimom pri nas - na univerzo, aretirala vseh 200 študentov in jih v policijskih oklopih avtomobilih prepeljala na prefekturo. Pri tem so policaji pobili predsednika Narodne študentske zveze in pretepli celo dekana fakultete. Ta dogodek bo imel velike posledice in je vlada morala zaradi bedastih nastopov svojega prosvetnega ministra stabilizirati vse razpoložljive policijske sile. Značilno je dejstvo, da je to dejanje izvršil očiščeni predstavnik tistih političnih skupin, ki zlasti na univerzah, tako v Franciji, kakor drugod, najstrožje nastopajo proti vsakršnemu vmešavanju političnih oblasti.

Svet v dogodkih

Filmne demonstracije

Iz Pariza. Ker je bilo ugotovljeno, da je neki amaterski filmski operater filmal večerajšnji napad na narodnega poslanca Leona Bluma, je policija odkrila tega reporterja, ki je snel film in mu film konfiscirala.

Letalska nesreča

Iz Telerifa. Sprejet je bil radiogram, ki poroča, da je padlo v morje veliko letalo, na katerem je bilo 30 potnikov. O tem je bil obveščen angleški parnik Furious, ki je takoj odplul, da poišče hidroavijon.

Uremenska poročila

Kranjska gora-Rateče-Planica: — 11. barometer stoji mirno, jasno, mirno, 40 cm pršiča, smuka dobra.
Vrščica-Krnica-Tamar: 100 cm snega.
Bistrica-Bih. jezero: — 7. barometer miren, jasno, mirno, snega 3 cm.
Bled-jezero: — 5. jasno, mirno, 2 cm pršiča, smuka neugodna.
Pokljuka: — 15. jasno, mirno, 100 cm pršiča na trdi podlagi, smuka idealna.
Gorjše: — 5. solčno, mirno, na 40 cm podlagi 8 cm pršiča, smuka prav dobra, skakalnica pripravljena.
Sv. Janec ob Boh. jezeru: — 8. jasno, 10 cm snega.
Zlatorog za Komno: — 10. jasno, 280 cm snega, zgoraj pršič.
Oroznova koča na Črni prsti: — 9. jasno, 170 cm snega, zgoraj pršič.
Erjavčeva koča: — 12. jasno, mirno 110 cm snega, zgoraj pršič.
Velika Planina: — 6. jasno, 25 cm suhega snega na podlagi.
Zelenica: — 5. jasno, solčno, mirno, 140 cm snega, smuka prav dobra.
Krvavec: — 7. solnce, zapadni veter, v tihini dolini smuka odlična.
Kofce: — 6. 100 cm podlage, srež, solčno, smuka prav dobra.
Menina Planina: — 20. jasno, mirno, sneg po grebenih Bohan.

Trockij umira?

Iz Varsave javljajo, da Trockij umira. Trockij živi, kakor znano, zadnje čase na Poljskem.

Narodna skupščina ne pride iz hrupa

Kakor vse doslej, uganja skupščinska opozicija tudi sedaj, ko je narodna skupščina začela s ponovnim delom, obstrukcijo s palicami, piščalkami in otroškimi ropotuljicami. Radi vzušja, ki vlada v narodni skupščini, so galerije za občinstvo vedno polne.

Včerajšnji seji narodne skupščine je predsedoval podpredsednik Markić. Delo se je začelo kot običajno. Najprej kopa pripomb na poslovnik od strani opozicijskih poslancev, med katerimi prednjači Voja Lazić, nato pa v okviru debate o poslovniku vrsta političnih polemik. Na vse očitke opozicije, ki se javlja v besedi le z namenom, da zavira delo narodne skupščine, je odgovarjal med hruptom in igrčarskimi produkcijami opozicionalcev poslanec J.R.Z. Cvrkić. S svojim govorom je razgalil vso dvočlono počelja opozicije in s svojimi ugovoritvami pokazal na mesto, kjer je treba iskati krivce za žalostno dediščino, ki jo je morala današnja vlada prevzeti. Cvrkić je ožigosel demagogijo opozicionalcev in njihove zasluge za žalostne notranje razmere, ki jih mora zdraviti današnja vlada. »Kako dolgo boš še zlorabljal našo potrpežljivost, Katilina!« je bil poziv, ki ga je ta poslanec naslovil razgrajatem, kakor ga je pred 2000 leti Cicero vrgel v rimskem senatu kot očitek razdiralnemu delu Katiline.

Eksplozija

Iz Benetk poročajo, da je v predmestju eksplodirala tovarna mehaničnih ur. V tej tovarni so izdelovali tudi mehanične žaigalnice. Škoda znaša en milijon lir.

Use radi volitev

Iz Malaga. Prevrnil se je avtobus, na katerem se je vračala mladina z nekega volivnega shoda. Mrtvih je več oseb, mnogo pa je težko ranjenih. Podrobnosti še manjkajo.

Nasedli brod

Iz Palme: Grški parnik »Polyania« je nasedel. Vozil je železo v New York. Iz Palme so takoj poslali na pomoč vlačilce, ki pa ni mogel potegniti parnika. Ne verujejo, da bi lahko rešili ta grški parnik, ki ima nosilnost 9000 ton.

Zadnji predsednik carske dume umrl

Pariz, 15. febr. o. Sinoči je v Parizu po dolgem razburljivem življenju umrl po večletni bolezni Aleksander Rodzjanko, zadnji predsednik ruske dume in ena izmed važnih osebnosti v zadnji dobi carske Rusije ter v prvi revolucionarni vladi. Star je bil 74 let. Njegovo življenje je bilo silno pestro: bil je ujetnik Angležev v Aziji, ujetnik Japoncev v rusko-japonski vojni, boril se je med macedonskimi ustaši proti Turčiji, prejahal 7500 milj okrog Kitajske. On je bil eden od dveh delegatov, ki sta carja Nikolaja II. pregovorila, naj odstopi. Po izbruhu revolucije

in po prevzemu oblasti po boljševikih je postal kot zmerni liberalac vodja protirevolucije in se je boril z generalom Denikinom proti rdečim četam. Ko so boljševiki končno postali gospodarji položaja, je videl, da je ves njegov boj brezuspešen in je pobegnil v Francijo. Tam je živel od leta 1920 naprej, življenje ubogega ruskega emigranta. Zadnje čase, ko je bil bolan, je pisal svoje osebne spomine, katerih pa ni končal. Z njim je legel v grob eden izmed najznanejših zastopnikov carske Rusije, kakršna je bila v zadnji dobi svojega obstanka.

Usa slovenska javnost za neoklenjenost slov. tehnike

Ljubljana, 15. februarja.

Sinoči so priredili slušatelji ljubljanske tehnične fakultete v veliki dvorani Trgovskega doma javno zborovanje, na katero so pozvali zastopnike slovenskega tiska, da obrazložijo vse posledice, ki zadenejo slovensko tehniko z novo tehnično uredbo. Ob nabitosti dvorani je predsednik Zveze strokovnih klubov tehnične fakultete elektrotehnik Torkar otvoril zborovanje in pozdravil zastopnika bana načelnika Skaberneta, svetnega inspektorja prof. Dolenca, številne univerzitetne profesorje, zastopnika Zbornice TOI, tajnika dr. Pretnerja, zastopnika inženjske komore inž. Mattanoviča, za Udrugo arhitektov in inženjerjev inž. Pečaka, svetilne druge zborovalce in tovariše akademike. Pozdravil je tudi zastopnika akademikov iz Zagreba tehnik Katalinica.

Zagrebski tovariš je nato pozdravil zborovanje in v imenu vseh zagrebskih tehnikov nakar je poročal Kemik Fakir Boris o razvoju slovenske tehnike. Borba, ki smo jo vodili Slovenci za samostojno tehnično visoko šolo, dokazuje, da smo od ustanovitvi svobodne države delali vedno na tem, da dobimo popolno tehnično fakulteto. Zlasti v prvih letih po osvojitvi je slovenska javnost podpirala težnje studirajočih mladine in tako je mlada tehnika začela s skromnimi sredstvi. Gostovala je najprej pod streho obrtne šole in šele l. 1921 je bila dograjena sedanja stavba, v katero so se v naslednjem letu izselili tehnični inštituti. Zgradbo je postavil poseben odbor iz lastnih sredstev in ko je

bila zgradba postavljena, je ostalo 350.000 Din dolga, ki je bil poplačan šele l. 1927. To leto je bila tudi prvič vnesena v državni proračun prva postavka 300.000 Din za gradbeno dela ljubljanske tehnike. Rudarski oddelek je dobil šele l. 1927 svoje poslopje nasproti sedanji tehniki in sicer v takozvanem dečjem domu. Istega leta je bil tudi dograjen prizidek na tehniko. Vse naše zgradbe tehnične fakultete so ostale take, kakor so bile že leta 1927. Od tega leta naprej pa je šel razvoj rakovo pot. Takse so se začele zviševati, državne dotacije pa so vedno bolj padale. Če upoštevamo, da je v Sloveniji nad 75% kmetov in delavcev, potem vidimo med studirajočo mladino popolnoma druge razmere: 80% akademikov izhaja iz družin državnih in priaznih uradnikov, svobodnih poklicev in pridobitnih slojev. Le 20% pa odpade na stanove kmetov in delavcev. Na tehniko pa je razmerje še slabše, saj je le dobrih 12% tehnikov iz delavskih in kmečkih družin. Ze te številke dokazujejo, da prav tisti sloji, ki so doslej vedno slovenskemu narodu največ koristili, ne prihajajo več v poštev za študij na tehniko radi pomanjkanja sredstev. Tako je že dosedanja razvoj vedno bolj izključeval siromašne sloje od študija tehnike. Nova tehnična uredba pa bo to še bolj preprečila. Zato je prav, če tudi javnost pomaga, da dosežemo tudi siromašni sloji iste možnosti za študij tehnike, kakor sinovi gospodarsko bolj stoječih družin.

(Dalej na 2. strani.)

Naši vojaški smučarji v Chamonixu

Z večerajšnjim predpoldanskim brzovlakom so odpotovali v Chamonix na smučarske tekme naši vojaški tekmovalci. Naša slika jih kaže pred odhodom. Od leve na desno stoji: podporočnik Ivanovič, podporočnik Koren, podpolkovnik Popovič (vodja ekipe), narednik Višič ter redova Kesele

in Zen. Na Jesenicah se jim je pridružil še Emil Znidar. Dasi bi v Chamonixu izredno huda konkurenca, upamo, da se bodo naši držali dobro in da bodo v mednarodnem vojaškem srečanju častno zastopali sloves naše vojske.

Mariborski radijski problemi

Maribor, 14. febr.

Nova uprava slovenskega radia je pokazala tudi za Maribor več zanimanja. Z zadovoljenjem ji priznavamo prizadevanje, da bi popestrila svoj program s prenosi iz štajerske metropole. Ta program je bil res že nekakšni stereotip in bil je že skrajni čas, da smo pokazali lahko tudi štajerci, na kak način se da spored slovenskega radia izpopolniti. Oba dosedanja prenosa iz Maribora, ki ju je zvezoval in priredil agilni »Maribor« pevovodja Jan Ev. Gašparič ob sodelovanju svojih spretnih pomagačev, sta vzbudila upravičeno pozornost. Upamo, da jih bo sledilo še več, kar bo nujno potrebno zaradi tega, da se tudi na štajerskem razširi smisel za radio ter se poveča število abonentov.

V Mariboru - premalo zanimanja

Kar nekaj čudno se namreč sliši, da ima mesto Maribor s svojimi 4000-5000 inteligenti samo 1800 radio-narodnikov. V primeri z drugimi našimi mesti je Maribor vsekakor še precej zaostal. In še nekaj je značilno: Pretežno večino aparatov v Mariboru najdemo v nemških familijah. Ni to morda slučaj in tudi ne znak, da je močnejša nemška manjšina kulturno višja, kakor slovensko izobraženstvo. Pač pa je to dokaz, da se Nemci zavedajo važnosti radia, ki tvori zanje zvezo z Nemčijo. Zanimivo je, kako odmevajo iz stanovanj po mariborskih ulicah Hitlerjevi govori, kadar jih nemški radio prenaša! Tu je močnejše samo eno — povečati zanimanje za radio v vrstah slovenskega izobraženstva, kar pa se da doseči samo tedaj, če mu bo naš radio nudil res to, kar moderen človek danes zahteva.

Radijski Maribor - nujna potreba

Zal nam danes ljubljanski radio v Mariboru ne more nadomestiti inozemskih postaj. Če bi se tudi programsko izpopolnil, je tehnično to nemogoče. Maribor leži v tako zvanem mrtvi coni, v katero prodirajo valovi domaške postaje tako oslabiljeni, da jih ujamajo le najboljši sprejemni aparati, pa še ti zelo nejasno. Na istem pojavu boleha sprejem ljubljane tudi v vsej mariborski okolici, v Dravski dolini in Slovenjskih gorah, skratka, v vsem področju severne štajerske. Tu je edina odpomota — lastna mariborska oddajna postaja.

Ker pa na samostojno postajo zaenkrat ni misliti, pride v poštev podružnica, kakor jih je zgradila Avstrija v Gradcu in Celovcu. Obe prenašata program dunajske oddajne postaje. O rešitvi postaji v Mariboru je bilo že mnogo govora in pisanja. Zal je ostalo dosedaj vse le pri načrtih, kar je tembolj obžalovati, ker je Maribor pokazal res vso pripravljenost, da se

uresničenje načrta z vsemi silami podpre. — Mestna občina se je izjavila, da da potrebne prostore in zgradbe za oddajno postajo zastoji na razpolago. Mudila se je sivočasno v Mariboru za komisija, ki je ugotovila, da bi bili za oddajno postajo najprimernejši prostori na zemljišču mestnega vodovoda na Teznu. Sprožil se je tudi načrt, naj bi se postavila postaja na južnem pobočju Pohorja, govori se tudi o Piramidi. Stvar pa je v rokah strokovnjakov, ki se bodo odločili za najprimernejši teren.

Koristi in stroški

Koristi, ki bi jih imel Maribor in vsa severna meja od mariborske oddajne postaje, so na dani. Predvsem so tu narodnostni interesi. Saj vrši sosednja Avstrija potom graške in celovške postaje dosledno nemško - nacionalno propagando, usmerjeno posebej za pripadnike nemške manjšine na naši strani meje. Da ta način propagande kvarno deluje tudi na naše ljudi, je uveljavljeno. Nujna potreba je zategadelj, da se postavi proti temu načinu propagande enakovredno orožje. Velike koristi pa bo imela tudi država. Zanimanje za radio bo nedvomno zelo poraslo, število abonentov se bo rapidno pomnožilo, čim ne bodo več rabili za sprejem dragih aparatov, temveč enostavne defektore, ki se dobe tukaj za nekaj kovačev. Koristi so tako velike, da tukaj stroški sploh ne prihajajo v poštev. Saj se računa, da bi stala rešljiva postaja v Mariboru s kablom, ki bi jo vezal z ljubljansko oddajno postajo vred največ 4 milijone Din. Tako vsoto bo naš radio s pomočjo države, banovine, mariborske in okoliških občin že spravil skupaj.

Mariboru je potreben akcijski odbor

Kljub temu, da se je o potrebi radiooddajne postaje v Mariboru prelilo že veliko tiskarskega črnila, da se je o tem že toliko govorilo in napravilo že precej resnih načrtov, stvar ne pride v tir. Potreben je tukaj akcijski odbor, ki naj se ustanovi v Mariboru, recimo na pobudo mestne občine in naj vzame propagando za ustanovitev postaje v roke. Vsa mariborska kulturna društva, zlasti prosvetna matica — Prosvetna zveza, Narodna odbrana, pa tudi gospodarske organizacije, mariborski radio klub (ki že nekaj let, žal, počiva), trgovine radioaparatur, vse to je poklicano, da se združi v skupni akciji za ustanovitev oddajne postaje v Mariboru. Morda bi kazalo, da bi občina sklicala tako anketo, na kateri bi se ustanovil akcijski odbor, ki bi v velikopotezno propagando opozoril merodajne činitelje na nujno potrebo tega projekta.

Šahovski dvoboj Čakovec - Ptuj

Šahovski dvoboj med mestoma Čakovec in Ptuj bo v nedeljo, 16. t. m. v Čakovcu. Ptuj bo zastopan s svojimi najmočnejšimi igravci (in sicer gg. dr. Scheibel, dr. Sluga, Sirec, Gornik, Zadnek, Schwab in Šostarič). Borbe obetajo biti zelo zanimive, zato so prijatelji kraljevske igre v Ptuj vabljene, da se izlet v Čakovec udeležijo v čim večjem številu. Odhoda iz Ptuja z jutranjim vlakom. Začetek tekme ob 9. uri popoldne v kavarni Royal.

Okrajni odbor Rdečega križa v Ptuj je imel v nedeljo, 9. t. m. svojo redno letno skupščino. Skupščina se je udeležil kot delegat banovinskega odbora Rdečega križa podpredsednik istega gg. inšp. Wester, ki je na zboru podal nekaj smernic za delo v novem letu. Iz letnega poročila na zboru je med drugim posneti sledeče: V ptujskem okraju je poleg okrajnega odbora še 6 občinskih odborov Rdečega križa in 23 poverjeništev. V počinško kolonijo je odbor poslal 24 otrok in sicer 12 dečkov in 12 deklic, ločeno in pod strokovnim nadzorstvom. Za kolonijo so bili izbrani otroci le iz najsiromašnejših družin in taki, ki so bili odnora in zadostne prehrane res potrebni. Vsem otrokom je bivanje v počinški koloniji zelo koristilo in so se vsi vrtni vidno popravljali. Stanovali so v šoli ob morju in ležali tam tri tedne. Skupni stroški zanje znašajo 5884 Din. Okrajni odbor Rdečega križa v Ptuj je še priredil koncert, ki ga je izvajal mladinski pevski zbor meščanske šole v Ptuj, in pa cvetlični dan; praznovan je bil tudi primerno teden Rdečega križa. Od 14. oktobra do 17. januarja 1936. se je vršil na njegovo pobudo z zelo dobrim uspehom bolničarski tečaj, ki ga je posečalo 28

slušateljev in slušateljic. Dijško kuhinjo meščanske šole je podprl s 600 Din, za ptujске brezposelne je daroval 300 Din, za protijetični dispanzer pa je dal 500 Din. Iz teh podatkov je razvidno, da ima ptujski Rdeči križ dobro voljo lajšati bedo med najsiromašnejšimi, seveda je to njegovo prizadevanje, kakor pri vseh takih humanitarnih društvih, le kaplja vode v morje bede in siromaštva.

Pri volitvah v novi odbor so bili izvoljeni sledeči: Predsednik je g. dr. Mrgele Matija, zdravnik, podpredsednik pa g. dr. Remec Alojz, mestni župan in odvetnik in ga. Jelka Salamunova, soproga odvetnika; tajnik je učitelj Brumen Beno, blaginjak pa g. Gorup Josip, okrajni šolski nadzornik.

Ptuj ima 1145 volilcev. Ptujsko mestno poglavstvo je na novo sestavilo volilni imenik, tako da bo pripravljen za morebitne volitve. V Ptuj je sedaj vseh volilnih upravičencev 1145. To število je za 71 večje od prejšnjega števila volilnih upravičencev in sicer je bilo na novo vpisanih 150 volilcev, brisanih pa 79 volilcev. V novi volilni imenik so bili tudi vpisani fizični delavci železniške delavnice, ki stanujejo izven mestnega teritorija, to pa zaradi tega, ker se je uveljavilo (po našem mnenju neupravičeno) tolmačenje zakona o volilnih imenikih, da so tudi fizični delavci državnih ustanov državnih uslužbenci. V Ptuj sta 2 volilci in ima prvo volišče 646 volilcev (prej 624), drugo volišče pa ima 499 volilcev (prej 450). Volilni imenik je predložen ptujskemu sodišču v potrditev, kakor to zahteva zakon.

V protituberkuloznem dispanzerju nad 80 tisoč preiskav

V tej ustanovi je osredotočeno vse protituberkulozno delovanje za Ljubljano in njeno okolico. Lahko jo imejemo zaščitnico našega mesta pred najhujšo socialno boleznijo.

V dispanzerju je bilo v lanskem letu preiskanih 3.097 oseb, med katerimi je bilo 174 bolnikov z odprto tuberkulozo, a od teh 56 novih do tlej neznanjih bolnikov, to je takih, ki so se rekrutirali od zdravega prebivalstva. Vseh preiskav v dispanzerju sploh je znašalo 8.022 z 4.708 rentgenološkimi preiskavami. V 1.274 primerih je bil izvršen posvet dispanzerskih sester na domu in dispanzerju. V raznih oblikah je dispanzer razdelil med pomoči potrebne varovanje znesek Din 40.469, s tem, da je nudil 51 šolnim otrokom bivanje v raznih počinških kolonijah, 111 osebam mleko, 65 živila in kruh, ter mnogim sredstva za vzdrževanje snage in razkužbo. Razen tega socialno higijskega delovanja je nudil revnim in potrebnim specialno zdravljenje in jim pomagal kriti stroške za zdravljenje v zdravilišču oziroma vzdrževalnico v raznih zavodih, s posebno brigo za male otroke. V preteklem letu so bile izvršene različne sistematizirane preiskave med šolsko mladino in učiteljstvom, dijaškimi gospodinjami in družinami, policijskimi

organi in športniki. Do konca šolskega leta 1934-35 je bilo med 3.461 dijaški ugotovljenih v 46 primerih ali 1.33% odprta tuberkuloza, dočim je bilo med učiteljstvom vseh šol 7 primerov ali 1.07% odprte tuberkuloze. Večina teh se je rešila te hude bolezni tako, da so po takojšnji odstranitvi iz šole še brez nekaj časa lahko nadaljevali učenje oz. poduk, ker niso bili več nevarni niti za šolo, kakor tudi, da so bili sami zdravi in delazmožni. Radi velike nevarnosti in škode, ki jo lahko povzroči bolnik z odprto tuberkulozo v šoli, se je postopalo zelo strogo in se je v vsakem oziru zadostilo zahtevi po prepovedi odprte tuberkuloze v šolsko poslopje.

Kakor s šolami v Ljubljani, tako je dispanzer postopal tudi s šolami okraja Ljubljana-okolica, ker ta okraj še nima lastnega dispanzerja. Zal ni bilo močnega preiskati vseh učencev tudi v tem okraju, kar pa se je vsaj delno izvršilo v sporazumu s sreskim sanitarnim referentom g. dr. Lapajnetom in šolskimi zdravniki.

Protituberkulozni dispanzer je v polni meri izpolnjeval svojo nalogo in Ljubljana je lahko zadovoljna, da jo dispanzer štiti — s posebno skrbjo pa njeno mladino — pred tuberkulozo.

Iz Avstrije saharin, v Avstrijo pa - poper

Maribor, 14. febr.

Obmejno tihotapstvo cvete kljub vsej strogi, s katero oblasti na meji postopajo. V zadnjih dneh se celo opaža, da je tihotapsko življenje vzdolj meje še mnogo živahnije, kakor je bilo še pred kratkim. Za čudo pa so začele obmejne oblasti tudi opaziti, da se množi število tistih oseb, ki prihajajo iz Avstrije po skrivnih potih, pa brez vsake kotrabe. Ker je večina teh oseb iz tihotapskega stanu in so imeli zaradi te strasti z našimi čuvaji že velikokrat posla, si naše oblasti tega pojave dolgo niso mogle prav razlagati. Šele Avstriji so sedaj pojasnili zadevo. V Avstriji so nedavno ze-

lo povišali užitnino na poper, papriko in druge začimbe. Tako so se sedaj te dišave, ki so bile v Avstriji še poprej precej dražje, kakor pri nas, tako podražile, da se jih izplača prenašati nezacarani iz Jugoslavije ter prodajati interesentom na drobno. To priliko so naši tihotapci hitro spoznali in sedaj norijo trumoma v Avstrijo poper in slične začimbe. Pravijo, da imajo s tem čisto lep zaslužek. Še večjega imajo seveda oni, ki nosijo potem za povračilo iz Avstrije saharin... In res je opaziti, da je zadnje čase tudi tihotapstvo saharina iz Avstrije v Jugoslavijo postalo mnogo živahnije, kar je gotovo v zvezi s tihotapstvom popra iz Jugoslavije v Avstrijo.

Sodbe v mariborskih procesih

Maribor, 14. febr.

Včeraj smo poročali o dveh zanimivih procesih pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki sta pa ob zaključku lista še trajala. Sodbe protijuhujemo sedaj:

V procesu proti ponarejalcem srebrnikov iz Plodenske v Slov. gorah so bili obsojeni: Jožef Bajšič na 5 mesecev strogega zapora in 200 Din denarne kazni, njegova brata Avgust Bajšič na 5 mesecev, Andrej pa na 4 mesece strogega zapora, pogojno na 3 leta, Babič Jurij na 4, Janko Habulin pa na 3 mesece strogega zapora, pogojno na 2 leta. Glavni obtoženec Hlebec na razpravo ni prišel ter se je postopanje proti njemu izločilo.

Oba mariborska vlomilca, ki sta navrtala blaginjo v Zupančevih veletrgovini ter ju je spravi odtrgal gumb v roke pravice, sta bila strogo kaznovana. Ivan Gašpur je dobil 2 leti rožnje in 3 leta izgube častnih pravic, Herman Trop pa 10 mesecev strogega zapora in 2 leti izgube častnih pravic.

Podjetni dolgoprstežji

Kamnik, 15. februarja.

Podjetni dolgoprstežji. Ze dalj časa so bili podjetni tatovi na delu in kradi kot srake, kar se je pač dalo. Tako so pred kratkim odnesli iz stavbe, ki jo je kupilo gasilno društvo v Kamniku za samaritanski dom, okoli 200 kg različnega starega železa. S tem pa se nikakor niso zadovoljili in so svoje tatinske področje prenesli tudi na poslopje g. Stareta, kateremu so ukradli cirkularno žago in pogonski jermen. V vili »Dianac«, ki je sedaj last »Kopališke družbe v Kamniku«, pa so pokradli več medenih vodovodnih pip. Ker jim je bilo tudi to še premalo, so ukradli nekemu šoferju moško kolo, vredno 1200 Din. Mestni stražnik g. Pogačar je imel takoj na sumu nekega H. R., ki so mu prostori, kjer je bilo pokradeno, zelo znani, ker je večkrat imel na takih mestih posla. Stražnik je osumljenca prav trdo prijel ter mu zagrozil, da ga da takoj zapreti, ako mu ne izda svojih pajdašev. H. R. je vse priznal in izdal tudi imena svojih tatinskih tovarišev, sam jo je pa jedro popihal. Njegova dva sokrieva je v Ljubljani aretirala mestna policija in ju oddala v sodne zapore. H. R. se pa potika nekje po okolici, vendar upamo, da bo tihče kmalu prijet.

Nesreča na cesti

Pasantov, ki so se mudili včeraj okrog pol štirih popoldne na Vodnikovem trgu, se je nudič svojvrsten prizor: V smeri proti Poljanskemu

Odličen gost na celjski policiji

Celje, 14. februarja.

Celjska policija je mogla zadnje dni ugotoviti, da vključ vsem mogočim krizam, ki danes belijo glave raznim strokovnjakom, na enem polju vendar še ni občutili nobene krize, temveč prav obratno. Poročali smo že, da so prišli prav zadnje dni v roke celjski policiji trije zelo nevarni tički, danes moramo sporočiti zopet o sijajnem plenu, ki pač odtehta vse dosedanje.

V četrtek se je namreč pojavil v Celju temeljiti grešnik, ki ima kljub svoji še ne previsoki starosti za seboj že celo vrsto zločinov, prestopkov itd. Gre v tem slučaju za 37 letnega Gfrörerja Jožefa, ki je po poklicu natak. Na današnji gost se je rodil v Knittelfeldu na Zg. štajerskem 1899 in je pristojen v Mislinje. Gfrörer je bil pred leti obsojen v Avstriji zaradi roparskega umora na 15 let ječe in je bil oddan, da bi predsedal svojo kazeno, v kaznilnico v Karlu pri Gradcu. Ko je že sedel v kaznilnici, je tu zagrešil dva nova delikta. V sami kaznilnici je izvršil vlom in je bil zaradi tega obsojen na tri leta zapora, zaradi neke tatvine, izvršene tudi v kaznilnici, pa na 6 mesecev zapora. Ker pa vlada v Avstriji, kakor povsod drugje, zadnja leta velika kriza, so zato začele avstrijske oblasti preiščevati, kako bi se iznebile tega nevarnega kriminalnega plitja. Leta 1933 je bil res v soglasju z našimi oblastmi, kajti Gfrörer je jugoslovanski državljani, pogojno odpuščen iz kaznilnice v Karlu in je prišel v Jugoslavijo. Gfrörer se je takrat naselil v Celju. Zaradi raznih nerodnosti pa ga je kmalu celjska policija izgnala iz Celja za daljšo dobo in odpravila v njegovo domovinsko občino. V četrtek se je pa zopet pojavil v Celju in takoj popolnoma po načrtu hotel začeti s svojim poklicem kar na debelo.

Popoldne v četrtek se je pojavil v Gaberju in prišel v stanovanje 70 letne branjevke Marjete Hočnik. Mož se je vtihotapil v stanovanje in se zaklenil v sobo. Branjevka Marjeta Hočnik takrat ni bila v stanovanju, temveč se je mudila v podstrešju. Ko je žula iz podstrešja, kjer se je slučajno mudila, kakor že omenjeno, da nekdo rogovili po njenem stanovanju, je šla takoj gledat k oknu, kaj se je zgodilo. Gfrörer jo je zapazil pri oknu, izrazil hitro priliko, odklenil vrata in zbežal na prosto. Hočnikova je takoj prijavila policiji, da se je mudil v njenem stanovanju nepoklican gost. Policija je šla na delo in kmalu ugotovila, da je Gfrörer odnesel iz njene stanovanja Din 3024.50 gotovine, kar je Hočnikova tudi prijavila policiji. Policija je takoj šla na delo in po osebnem popisu tatu se ji je posrečilo tekom ene ure izslediti Gfrörerja v neki celjski gostilni. Policija je pri preiskavi našla pri Gfrörerju še denar, vendar pa mož kljub temu tatvine na noben način ni hotel priznati in se je vdal šele pod težo dokazov.

Gfrörer ima poleg že zgoraj omenjenih zločinov, med katerimi je pač najhujši roparski umor — tudi že pri nas na vesti vse polno grehov. Tako, ko se je po svojem izgonu iz Avstrije pojavil v svoji domovini, pa do danes, imajo z njim opraviti ves čas naši kriminalni varnostni organi. Mož je že večkrat sedel na zatožni klopi, bil tudi že večkrat zaprt, a vse to mu ni nič pomagalo. Najbolj interesantno pri vsem pa je, da je po svojem izgonu iz Avstrije služil kakih 15 mesecev pri celjski garniziji, da je odslužil svoj predpisani vojaški rok.

Gfrörerja so po temeljitih zaslišanju na policiji oddali v zapore tukajšnjega okrož. sodišča.

Vsa slovenska javnost za popolnost slovenske tehnike

Gradbenik Vitek Josip je nato poročal o določitvi nove tehnične uredbe, o njenih dobrih in slabih straneh. Najneugodnejše, kar določa nova uredba, ki je najbrž prikrojena bolj za belgajske razmere, je to, da predpisuje ob koncu prvih dveh šolskih dneh gotovo število izpitov, ki jih morajo slušatelji polagati, sicer se smatra, da so na izpitu padli. S tem premožnejši akademiki niso tako hudo prizadeti, saj nihče ne trdi, da predpisani uredbe nikakor ne bi bilo močnega zadostiti, če ima človek za to potrebna denarna sredstva. Če pa vpoštevamo, da študira na ljubljanski tehniki najmanj 20% takih, ki se popolnoma sami vzdržujejo, potem je jasno, da ti poleg časa, ki ga porabijo za inženjerske, risanje in drugo delo, s katerim se preživljajo, ne bodo imeli še zadosti časa, da opravijo vse predpisane risbe in izpite. Ker bodo radi tega nekako padli in ne bodo mogli vpisati nadaljnjih semestrov, bodo morali plačevati vse takse in letnik ponavljati. Tehnična uredba bo tako najprej in najhujše zadela siromašne študente, ki bodo še bolj izključeni od draga študija tehnike, kakor že sedaj. Druga slaba stran uredbe je ta, da uvaja zlasti na belgajski tehniki specializacijo posameznih oddelkov, s čemer obstoji nevarnost, da bodo v bližnji bodočnosti imeli prednost inženjerji specialisti, ki bodo prihajali iz belgajske univerze, s čemer bo zgubila ljubljanska tehnika na svojem pomenu in potrebnosti. Je sicer res, da na prvi pogled uredba hoče pospešiti tehniški študij in omogočiti temeljitejšo izobrazbo tehniškega naraščaja, vendar je jasno, da v sedanji obliki pomenja le zaviranje tehniškega študija in izključitev siromašnih slojev. Radi tega je jasno, da bo število slušateljev ljubljanske tehnike, ako ostane uredba v veljavi, vedno bolj padalo, radi česar grozi nevarnost, da bo v teku nekaj let imela ljubljanska tehnika tako malo slušateljev, da bo to za odločujoče faktorje za-

dosten razlog, da mislijo na njeno ukinitve, kar bi se prav gotovo ne zgodilo prvič.

Za tem so podali krajša poročila o razmerah in stanju posameznih oddelkov tehniške fakultete gradbenik Muha Gasper za gradbeni oddelke, kemik Mervič za kemični oddelke, elektrotehnik Skaberne Peter za elektrotehniški oddelke, rudar Berce Leopold za rudarski oddelke in arhitekt Gregorač za arhitektonski oddelke. Iz vseh teh poročil so se zborovalci ponovno prepričali, da je tehnična uredba nevaren poskus, ki bi utegnil imeti za posledico okrnitev naše najvišje kulturne ustanove.

Predsednik zborovanja je nato ob splošnem odobravanju prečital resolucijo prosvetnemu ministru, katere naj se pošlje iz tega zborovanja. Resolucija se glasi:

Slovenci, zbrani na javnem zborovanju slušateljev tehnične fakultete v Ljubljani, dne 14. februarja, ugotavljamo:

1. Da je popolna tehnična fakulteta, opremljena z vsemi modernimi pripomočki, nujna zahteva nas vseh, ne samo radi enakopravnosti vseh delov naše države, ampak tudi radi obstoja in razvoja industrije, slovenske industrije, ki zavzema v državi razmeroma najvišje mesto.

2. Da je dolžnost vseh poklicanih krogov, da podpirajo izobrazbo inženjerskega naraščaja in zato umaknejo, oziroma spremene novo uredbu o tehnični fakulteti, ki poleg že itak visokih šolnin in taks onemogoča študij slabše situiranih slušateljev in predstavlja okrnitev in nadaljno postopno ukinitve ljubljanske tehnične fakultete.

Pridružujemo se upravičenim zahtevam tehnikov in apeliramo na vas, da jim ugodite ter izvedete izpopolnitev slovenske tehnike ter čimprej ukinite tehnično uredbu.

Celje

Papeževa proslava za obletnico kronanja svetega Očeta Pija XI. bo jutri, v nedeljo ob 4 uri popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Na programu so orkestralne točke, dalje govor Petrov prestol — temelj miru, ki ga govori g. dr. Ivo Cernik iz Ljubljane, film in skioptične slike ter himna Povsod Boga, ki jo bo pela vsa dvorana. Vstopnice so v predprodaji danes v Slovenski tiskovni zadrugi in v podružnici »Slovenca«, jutri v nedeljo, pa od 10 do pol 12, ure ter od 3 popoldne pri dnevnih blaginjah.

Vse za slovensko pesem — to je načelo pevskoga društva »Ojka«, ki je imelo v nedeljo svoj redni letni občni zbor. Na običnem zboru so bila podana običajna poročila, iz katerih je razvidno, da se mora »Ojka« boriti s težkimi finančnimi prilikami, kar sicer ni dandanes nobena posebnost, posebno ne za pevskoga društva. Pri volitvah je bil z malimi spremembami izvoljen dosedanj odbor z g. Lečnikom na čelu. Sklenjeno je bilo tudi, da priredi društvo dne 5. aprila svoj vsakoletni pomladanski koncert.

Lobanjo sta mu preklala. Brezposelnega delavca Borlaka Franca iz Strmece pri Dobrni sta pred dnevi napadla na cesti dva fanta iz Dobrne in mu s koli preklala lobanjo. Borlak ki je težko ranjen, se zdravi v celjski bolnišnici.

Celjska gasilska župa bo imela jutri, v nedeljo dne 16. februarja ob 9 dopoldne v Celjskem domu redno letno skupščino.

Stara navada

Zagrebski vlomilec po poklicu, Rudolf Bianchi, pogosti gost zagrebske policije, si je pred dnevi spet poiskal zavetišča v policijskih zaporih. Po svoji stari navadi se je, čim je bil prejšnji teden izpuščen iz zapora, spet lotil tujega blaga. Vdrl je v stanovanje, vendar v svojo nesrečo prav tisti trenutek, ko se je stanovalec vračal domov. Prav med vrati sta se srečala, ko je imel Bianchi na svojih ramenih naloženo novo pridobljeno blago. V stiski in zagati, v katero je padel, je Bianchi potegnil nož in se skušal rešiti zasledovalca. Vendar je bil stanovalec močnejši, obvladal je vlomilca in ga izročil policiji.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 15. februarja: Sv. Favstin.
Jutri, nedelja, 16. februarja: Sv. Julijan.

Lekarne: Nočno službo imajo: dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6, mr. Hočevar, Celovška cesta 62, mr. Gartus, Moste.

Kaj bo danes

Dvorana mineraloškega inštituta: ob 9 predavanje prirodoslovnega društva. Predava univ. prof. dr. A. Košir: »Najnovejša o katranskem rakus«.
Narodna šola v Mostah, Zaloška cesta: ob 8 skriptično predavanje Sadržarske in vrtnarske podružnice Moste. Predava g. Lenard iz St. Vida o pravičnem sajenju sadnega drevja.

Kaj bo jutri

Unionska dvorana: ob pol 12 slavnostna akademija v splošno obilne kranja papeža Pija XI.
Dvorana v Rokodelskem domu: ob 20 »Kurentova nevesta«. Veseligrava v treh dejanjih s petjem in godbo.
Občni zbor društva likovnih umetnikov bo danes ob 8 v restavraciji »Slon«.
Pevski dom v Senebriah: Gostovanje Prosvetnega društva Moste ob 15 z dramo »Žrtev spovedne molčečnosti«.

Skraini čas je, da vašemu sinu ali hčerki preiskrbi različne inštruktorje. Ni namreč vedno slabega uspeha pripisati učenju, temveč mnogokrat premalo individualni razlagi v šoli. Z malimi stroški dobite v hišo odlično moč in uspeh v šoli je zagotovljen. Instruktorja vam preskrbi akademski urad dela — A. U. D. — na univerzi, dvorišču, desno. Uradne ure vsak dan od 11—12.

Delavski kulturni večer priredi Mladinska zveza JSZ v sredo 19. februarja ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Na sporedu so govorski zbori in dramatični prizori ter glasbene točke. Vstopnina 2 Din. Na koncu bodo izkrebali 10 stopnic, katerih lastniki bodo prejeli lepe knjižne nagrade. — Vabljeni!

Serijsko simfonijah koncertov, ki nam bodo pokazali različne dobe v zgodovini simfonijah orkestralnih del, otvorijo simfonijah koncerti v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Ti koncerti nam bodo prinašali najrazličnejša dela različnih dob glasbenega udejstvovanja in nas seznanili z njimi. Prvi koncert v tem ciklu prinaša skladbo iz predklasične in zgodnje klasične dobe. Prvo zastopata znamenita Händl in Bach, drugo nemški Haydn. Po koncepciji svojih del spada v to dobo tudi naš klasični Jurij Mihevc, čeprav je živel in deloval v minulemu stoletju. Koncert je namenjen najširšim plastem glasbojubivnega občinstva. Sedeži se dobe po izredno nizki ceni 10 Din, stojališča po 5 Din, v knjižarni Glasbene Matice. Opozorjamo na začetek ob 20 zvečer.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 15. februarja: Pesem s ceste. Red B.
Nedelja, 16. februarja ob 15: Trije vaški svetniki.
Izven. Globoko znižane cene od 10 Din navzdol. — Ob 20: Tuje dete. Izven. Znižane cene.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 15. februarja: Boccaccio. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.
Nedelja, 16. februarja ob 15: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol. — Ob 20: Katarina Izmajlova. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 17. februarja: Zaprio.

Drama.

Nedelja v dram. Popoldne ob 15. uri se vprižore »Trije vaški svetniki« po globoko znižanih cenah od 10 Din navzdol. Vsi sedeži se dobijo za cene: 10, 8, 7, 6 in 5 Din. To je izredno ugodna prilika za poset gledališke predstave in uprava posebno opozarja naše stalne nedeljske podeželske obiskovalce na to izredno ugodnost. — Zvečer ob 20. uri pa se ponovi »Tuje dete« kot izven predstava po znižanih cenah.

Premiera izvirne drame »Gospodski dom«, ki jo je napisal belgrajski dramatik Vesnić, bo v drami v sredo 19. t. m. Delo pripravlja prof. Sest.

Opera.

Dve opereti po izredno znižanih cenah. V soboto 15. t. m. zvečer ob 20. uri se poje z go. Gjurnjac v glavni vlogi Sumpceva opera »Boccaccio«. — V nedeljo popoldne ob 15. uri pa izvirna češka opereta »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« v običajni izvrstni zasedbi z go. Poličevno na čelu. Za obe predstavi veljajo izredno znižane cene od 24 Din navzdol, na kar prav posebno opozarjamo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 15. februarja: 12 Plošča za ploščo — napovedi v napel. — 12.45 Vremenska napoved, poročila, — 13.15 Plošča za ploščo, napovedi, obvestila, — 13.45 Plošča za ploščo, napovedi, obvestila, — 14.15 Vremenska napoved, poročila, — 14.45 Na dolopust! (Radialski koncert), — 15.15 O. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, — 15.45 Nae. ura: Mesecni kulturni pregled (iz Belgrade), — 20 Poročilo zunanjega političnega vprašanja (g. dr. Alojzij Kuhar), — 20.30 Po slavni ribniški dolini (prester večer). Spisal in vodil: g. Jakob Zvan. — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, — 22.15 Ura pesne glasbe, izjava Radialski jazz, Pevske vloške poe gde. Carinen Antje, — Konce ob 23.

Drugi programi:

Sobota, 15. februarja: Belgrad: 19.50 Klavir. — 20.20 Plošče. — 20.30 Narodni večer. — Zagreb: 20. Komorni koncert. — 21. Vokalni koncert. — 22.15 Narodne pesmi. — Dunaj: 20.30 Raduta v operetni deželi. — 21.40 Film. — 22.30 Zahajni koncert. — 22.50 Ogranska glasba (iz Budimpešte). — Budimpešta: 20.10 Radialski potpuri. — Nekaj iz sedaj (prenos z Dunaja). — 22.10 Plesna glasba. — 23. Plošče. — Milano: 20.35 Komedijska glasba. — Trst: 20.35 Pester večer. — 21.35 Wolf-Ferrarijeva opera »El Campiolo«. — Praga: 19.50 Operetna glasba. — 21.15 Orkestralni in violinski koncert. — 22.30 Plesna glasba. — Parava: 20. Svarilnijskega suita (Od koč do koč). — 22.15 Plesna glasba. — 22.30 Elgerjeve potpuri. — Sangerjev. — 22.35 Plesna glasba. — Vag. Nemčija: 17.40 in 22.30 Prenos iz Ga. Pa. — Berlin-Königsberg: 20.10 Drugi paradni, večer malega radialskega orkestra. — Lipsko-Köln: 20.10 Zapadno-nemški predpust. — Frankfurt-Main: 20.10 Pester večer. — Stuttgart: 20.10 Zmorel mikrofon. — Bero: 20.10 Pester večer. — 20.10 Stare nemške narodne pesmi. — 20.15 Delavski koncert. — 21.15 Radialski opera. — 22.25 Plesne plošče.

Okrevališki dom fin. kontrole v Goričah - žrtev zadnjega neurja

Najtežja služba

Organi finančne kontrole spadajo med one dr-
žavne uslužbenke, ki imajo gotovo najtežjo službo: treba je vršiti službo včasih po dva do tri dni skupaj. V tem času se morajo izven skupnega gospodinjstva, kar povzroča večje stroške, a ne dobijo za to nikakih posebnih doklad. Zelo mnogo so organi na službenih obhodih, njih poslovanje je dokaj neprijetno. Te in druge okolnosti silijo organe finančne kontrole, da morajo živeti prav skromno.

Delo za okrevališče

Ob takih razmerah je razumljivo, da si organi finančne kontrole tudi glede dopustov in glede rekonvalescence ne morejo privoščiti takega od-mora, kakor bi ga z ozirom na svojo naporno službo potrebovali. Nasprotno pa se je neprestano kazala potreba po pravilni ureditvi dopustov, po okrevanju obolelih itd. Med finančnimi organi se

Jedilnica.

je namreč procent umrljivosti neprestano večal in dosegel vrhunec 1. 1932. Tedaj so organi finančne kontrole uvideli, da je treba nujne od pomoči: sklenili so postaviti si lastno okrevališče, kjer bi si v kratko odmerjenem dopustu vsaj malo opomogli. Udrugižen finančnih organov, sekcija dravske banovine, je začela z vso silo pritiskati pri cen-trali v Belgradu, da ta zgradi namesto doma, ki so ga nameravali postaviti v Belgradu, okrevališče v Sloveniji. Končno je s svojim predlogom sekcija prodrla na kongresu in ko je bila 1. 1934 na pro-daj Maličeva hiša v Goričah pri Predvoru, so to hišo kupili organi finančne kontrole s pomočjo svoje centrale v Belgradu.

„Katarina Izmajlova“ v operi

Po uvodni seriji italijanskih oper, nekaj operet, oper »Carmen« in »Kraljica ljubljene« letošnje operne sezone, smo v sredo, dne 12. febr. t. l., do-ziveli največji glasbeni dogodek zadnje dobe v naši operi s prvo uprizoritvijo »Katarine Izmajlove, lady Macbeth iz Mcenska«, ki je delo Dimitrija So-stakoviča, enega največjih sodobnih ruskih genijev.

S tem delom je ljubljansko gledališče dokazalo, da upravičeno nosi svoj naslov. Priznanje gre rav-natelju opere M. Poliču, ki je v teh razmerah izve-del kot dirigent dostojno uprizoritev. Sostakovič si je izbral močno snov, ki jo več-krat srečavamo v ruski literaturi. Pri nas jo že po-znamo iz »Moči teme« Tolstega, iz Janačkove ope-re »Katja Kabanova«, po drami »Nevita« Ostrov-skega. (To zgodbo smo v preteklem letu videli tudi v zvočnem filmu »Vihar«). Vsebinsko po noveli »Lady Macbeth meenska« ujezda N. Leskova je v krat-tem tale:

Katarina, cvetoča žena bogatega, a prestarega trgovca Zinovija, se v zakonu brez otrok brezdelno dolgočasi. Njeno življenje, uklenjeno v suženjsko pokorščino, greni prav posebno tast Boris Timofe-jevič. Ob začetku drame se odpravi mož Zinovij na pot in najame kot nadomestilo hlapca Sergeja, ki naveže v gospodarstvi odsotnosti z gospodinjo Ka-tarino razmerje. Ko ju zaloti stari Timofejevič in kruto kaznuje Sergeja, zastrupi Katarina svojega tasta. Pravtako zadušita oba vrtnišega se Zinovija, ki bi končal njuno ljubezen. Po prikritju zločinov

Ivar Ballangruud - trikratni zmagovalec

Včerajšnji dan pomeni zatišje za nad vse raz-burljivo naravo iz prejšnjih dni. Ob 8.30 je bil start za vojaški patrolni tek. Tak tek ne pride v poštev za uradno kvalifikacijo moštev, saj se ta mesta ne ocenjujejo za končni rezultat; vendar je bil središče zanimanja za včerajšnji dan. Ta orjaški patrolni tek se je nekako vrnil v olimpijski program in nobene olimpijske igre še niso bile brez tega teka. Čeprav ta tek ni odločilen za končni placement narodov, so bili ravno na tem teku zainteresirani vsi vojaški predstavniki, ki so v Garmisch-Partenkirchenu z vidno pazljivostjo zasledovali polek tekem. Proti pričakovanju so si ta vojaški patrolni tek priborili

Italijani

Ne morda zaradi tega, ker so bili njihovi za-stopniki najboljši tekači, ampak zato, ker so naj-bolje streljali. Zato se je Italijanom tudi posre-čilo, da so za 14 sekund premagali favorite za vo-jajski patrolni tek — Fince. Finci so sicer odlično tekli, toda slabo streljali in niso izpolnili pogojev, ki jih predstavljajo predpisi za tekme. Sredi teka je moral namreč vsak tekmovalce streljati na le-teče balone in v tem so se Italijani izkazali bolje kot Finci. Saj imamo še v spominu naše vojaške patrolne tekme na Pokljuki, kjer so se Jugoslo-vani z boljšim časom placirali za Čehoslovaki, ki so znali bolje streljati.

Na ta način so si tudi Italijani s časom 2:28.35 priborili prvo mesto, ki pa za končni placement ne bo igralo nobene vloge. Italijanom sledijo Finci s časom 2:28.49, Švedi 2:35.42, Avstrijci 2:36.19, Nemci 2:36.24, Francozi, Švicarji Čehoslovaki in končno še Poljaki s časom 2:52.27.

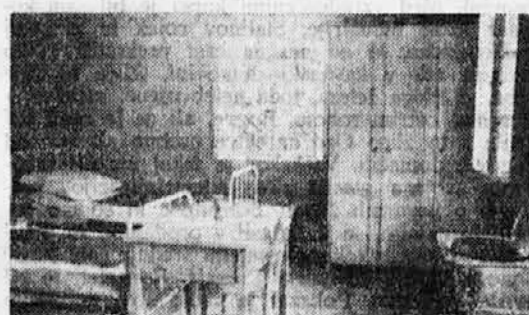
Ob 9 se je pričela zadnja točka hitrostnega drsanja

Tek na 10.000 m

Vsi so pričakovali zmago Norvežana Loarja Ballangruuda. Ballangruud je te nade izpolnil. — Zmagal je tretjič in je kot tak dokazal, da je naj-uspešnejši norveški tekmovalce. S tremi zlatimi in eno srebrno kolajno je priboril Norvežanom nič manj kot 23 točk. Ballangruud je tudi Norveški pripomogel, da je v sestavi točk zavela tako odlično mesto. S to zmago si je Ballangruud tudi za-gotovil mesto olimpijskega prvaka v hitrostnem

Okrevališki dom v Goričah

naj bi postal dom, ki naj bi nudil organom finančne kontrole nadomestilo za letovišča oziroma bo-lezenske dopuste v znanih drugih okrevališčih. Temu primerno so dom v Goričah tudi preure-dili: v poslopju je bilo pripravljenih osem krasno urejenih sob z 21 posteljami, dve lepi in veliki

Spalnica.

sončni terasi, ki v letnem času lahko služita tudi za prenočevanje, moderno urejena kuhinja, jedil-nica ter kopalnica. Iz bližnjega grebena so finančni organi napeljali tudi vodovod in sicer tako, da je napeljava na navadni vodni pritisk. Ob domu je tudi okrog 1000 m² vrta za zelenjavo, za spre-hajališče pa so kupili še greben na drugi strani ceste. Ta del, ki meri okrog 4000 m², bi bilo treba še preurediti.

Pred otvoritvijo — žrtev viharja

V okrevališki dom v Goričah je društvo fi-nančnih organov vložilo vse svoje delovne sile, pa tudi vsa svoja denarna sredstva. Razumljivo je torej, da so finančni organi z veseljem pričakovali dneva oficijelne otvoritve tega doma in izročitve doma svojemu namenu. Prišla pa je vmes nesre-ča, ki je ne samo ustavila nadaljnje urejevanje doma, marveč uničila že dosedaj dosežene uspehe. V noči od 4. na 5. t. m. je orkan, ki je divjal po vsej Gorenjski, dom popolnoma razkril ter po-slopje tudi sicer demoliral. Del strešnega ograjja je odtrgalo ter ga odneslo 20 m daleč od hiše, deske in druge dele pa je odnašalo tudi kilometer daleč v okolico. Tako je postal dom, ki so si ga organi finančne kontrole postavili s tolikim tru-

Okrevališče v Goričah.

dom in z veliko ljubeznijo, razvalina, ki je orga-nom finančne kontrole prizadela tako škodo, da si bodo le s težavo mogli ponovno postaviti lastno, tako zelo potrebno okrevališče.

V pijanosti se je izdal

Poljski čuvaj iz Omoljice pri Pančevu se je pred nekaj dnevi krepko napil in sredi ceste obležal. Ko so ga vaščani hoteli dvigniti in mu začeli govoriti o prepotrebni zmernosti, jim je vsem po vrsti za-grozil, da jih bo pobil in njihova trupla zakopal, tako, kakor je že storil svojočasno. S tem je odkril zločin, ki je bil izvršen pred nekaj leti nad nekim kmetom v Baraništu in je ostal doslej nepojasnjen. Zandarmerija je čuvaja aretirala in res našla na označenem mestu truplo ubitega kmeta. Čuvaj se je v zaporu najbrže močno pokesal nad svojo blebeto-vostjo in alkoholom.

Redka hvaležnost

V vasi Voprasi v Bosni živi dokaj premožen starec Miško Perić, ki je od svoje mnogoštevilne rodbine ostal edini med živimi, ter ostal tudi trdo-vraten samec, ki v svojih starih letih pred kratkim zbolel in se že spoprijaznil z mislijo, da bo sklenil svoje življenje. V svoji osamelosti, ko mu ni nihče mogel streči, je čakal zadnjega dneva. Eden nje-govih sosedov se je usmilil bolehnega starca, če-prav je bil druge vere, pa mu je priskočil na pomoč in ga začel s svojimi domačimi zdravili zdraviti. Zdravila so pomagala in starec je ostal pri življe-nju. Miška Perića je ta prostovoljna žrtev nje-go-vega sosedu tako razveselila, da je sklenil bogato poplačati to dobroto. Odsel je na sodišče in dal vse svoje imetje prepisati na ime svojega požrtvoval-nega sosedu.

Zločinec na starih potih

Kasno zvečer se je iz kavarne v Kovinu vračal proti domu kmet Peter Perišić, ki se mu je v temni ulici nenadno pridružil neznan človek ter ga brez vsakega povoda udaril po glavi. Udarac je bil tako močan, da se je Peter nezavesten zgru-dil na tla. Napadalec mu je nato prebrskal vse žepa in mu pobral ves denar. Tako onesveščen je kmet ležal na ulici, dokler ga niso našli mimo-idoči in obvestili policijo. Ko se je kmet prebudil iz nezvesti, je policiji povedal, da je v napadalu spoznal starega robljasa, ki je bil že ponovno zaprt zaradi sličnih napadov. Ne dolgo potem je policija napadalec dobila v roke.

Zastrupljenje z alkoholom

Vas Belatinja pri Slavenski Požegi je imela v svoji sredi ne preveč redko prikazen, namreč človeka, ki je bil vse naokoli poznan kot rekord-er v pitju, ki je znal brez odhoda popiti več litrov vina. — Ta junak se je pred dvema dnevoma po-novno zopet znašel v vaški kavarni v družbi kme-tov. Po svoji stari navadi se je hvalil in bahal, da mu je najmanjša težava popiti 3 litre vina na dušek. Prisotni mu tega niso hoteli verovati in je sledila za to stava: Če popije, mu vino plačajo kmetje, v nasprotnem slučaju mora račun porav-nati sam. Gostilničar je nato prinesel tri litre vina, nakar je junak dva litra takoj izpil, pri tretjem pa ga je že začelo dušiti. Zato je zahteval kruha. Po nekaj grizljajih je popil še tretji liter. Toda nekaj trenutkov po tem je padel vznak in oble-žal nezavesten. Vsi prisotni so mislili, da ga je nezavest popadla pač radi prevelike količine za-uzitega alkohola. Ker se junak je ni hotel prebu-diti iz omotice, so ga začeli polivati z vodo. Vse je bilo zaman, mož je izdihnil. Obdukcija trupla je pokazala, da je pokojniku alkohol jetra popolnoma izžgal vse zaradi prevelikih količin alkohola.

Železniška nesreča

Predvčeršnjim zvečer se je v Zagrebu do-godila huda železniška nesreča. Nedaleč od kolo-dvora v Maksimiru je vlak butnil nekega delavca in ga raztrgal. Ponesrečen delavec se je v družbi svojega tovariša kot s postranskim zaslužkom bav-il s tihotapljenjem telet v mesto. Edina možna pol, po kateri se je mogel izogniti mrtvici, je vodila ob železniški progi. V takem poslu je ne-srečen tudi na usodni večer odšel v mesto, za njim pa njegov tovariš. Na največje svoje začu-denje ga je tovariš našel mrtvega ob progi. Ne-srečnik je bil kratkoviden ter je tako najbrž za-lezel v preveliko bližino tira, kar ga je stalo življenje.

Okrajšava. V neki kavarni (v Leipzigu) sta se-dela dva tuja obiskovalca velesejna. Tam imata na-takar navado, da označi gospodični pri okencu okrajšana naročila. Za kavo (Kaffee) pravi »Kofe«, za čokolado zakliče »čoks«. Eden leti tujece že ne-prestano tja proti bifeju. »Zakaj si pa tako raztre-sen?« ga vpraša tovariš. »Samo čakam, da bo kdo »kakao« naročil.

startno številko 1. Jakopič 14, Palme 26 in Pri-bovšek 38. S skoki in odlično tekmo v hokeju se bodo jutri končale največje zimске olimpijske igre, ki so za deset dni bile središče vsega špor-tnega sveta štirih kontinentov: Evrope, Amerike, Azije in Avstralije.

Villacher SV - Ilirija

Letošnja slaba zima je onemogočila hokey-skemu moštvu Ilirije vsak razmah. V teku tedna pa je končno le uspelo napraviti ledeno ploskev, na kateri se vrše v soboto zvečer in nedeljo do-poldne zanimive mednarodne tekme v hokeju na ledu. Našemu športnemu občinstvu se nudi s tem morda edina prilika, da prisostvuje hokejskim tekmam, ki so tudi na zimski olimpijadi v Ga-Pa središče vsega zanimanja.

Iliriji je uspelo v zadnjem hipu, da pridobi za dvodnevno gostovanje VSV iz Beljaka, ki je za naš stari znanec. Obeta se nam izravnanja borba, v kateri bodo skušali nadoknaditi naši fantje vse, kar so doslej zamudili. Pričakovati je, da bo ogor-čena borba za zmago. Pričetek tekme je v soboto zvečer ob 20.30, v nedeljo dopoldne pa ob 10.

Zmagovalna industrija

Revolucija, dolga meščanska vojna, lakota in predvsem razlastitev na kmetih, so uničile na Ruskem najmanj 6 milijonov konj. Stalin jih je sklenil nadomestiti s stroji. Po njegovi lastni izjavi razpolagajo kolhozi s 304 tisočimi motornimi plugi, kar pomeni do 4 mil. konjskih sil. Toda ameriški traktorji so manj odporni kakor nekdanje ruske kljuse. Vedno potrebujejo popravila. Slednja so neizvedljiva brez babbita, neke zlitine, ki se pridobiva iz pločevine. Strokovnjaki so točno izračunali, da potrebujejo 60 pudov stare pločevine za ono količino babbita, ki jo zahteva en polomljen traktor. »Komsomolska Pravda« kliče komunistično mladino na pomoč: mora zbrati vsaj 12 milijonov pudov stare pločevine, da bi rešila pomladno setev. A sovjetske tovarne za konzerve so takoj prijavile protest. Potrebujejo staro pločevino za skatle, ker nimajo nobenega drugega upanja dobiti potrebno kovino. Ta spor za odpadke dobro slika napredek »v Evropi najmočnejše« sovjetske državljane industrije, ki »bo kmalu dohitela Ameriko«. Velikanske tovarne dehujejo s polno paro. A leningrajska »Večern. Krasnaja gazeta« istočasno dnevno prinaša oglase »Domu leina«, izdelovalnica sovjetskih filmov, ki potrebuje opremo za svojo uradniško in delavsko menzo: »Kupujemo po najvišji ceni nože, žlice, kuhinjske zajemalke, velike bakrene kotle, varilnike

kategorekoli izvora«. Vse to se ne dobi na trgu, a morebiti bo kdo hotel prodati ostanke stare predvojnne hišne opreme. Drugi državni urad v istem Leningradu, najmočnejšem industrijskem središču, potrebuje železne sobne peči, navadnega gasperčka. Poprej so se dobili v vsaki trgovini z železom, a zdaj si morajo pomagati kupci z oglasom: »Državni urad potrebuje železno sobno peč. Pomoč dobite na telefon števil 1-94-92«. V Moskvi ni mogoče dobiti nobene žlice. Nenadno so se prikazale v neki trgovini. Med vzradošenimi kupci je bil sam komisar težke industrije, Stalinov rojak in prijatelj Ordžonikidze, ki so mu na čast prekrstili toliko mest in rek v kavkaški domovini. Žlice so bile slabe, iz litega železa, toda neizbrušene, raskave, z nevarnim ostrim robom. Bogve, ali se je ranil pri kosilu s to žlico Ordžonikidze osebno ali kdo od njegovih domačih. Vsekakor je takoj naročil uredništvu svojega glasila »Za Industrializacijo« preiskavo o nevarnih žlicah. Sotrudnik, ki so mu poverili to nalogo, se je zgledal v prodajalni in dobil podatke o dobavitelju, ravnatelju srednje šole št. 39 v mosk. okraju Krasnaja Presnja. Ravnatelj je bil seveda komunist. Pokazal je svojo solo in šolsko »delavnico za proletarsko vzgojo«, a ničesar ni vedel o žlicah. Sledar se je zatekel v komisariat za notranje zadeve, ki je zdaj pogotil nekdanjo slav-

no Glavno politično upravo. Ta je seveda »poglobil preiskavo« in prebrskal vse šolsko poslopje. V kleti je srečno našel ravnateljevo zasebno livarno s tremi delavci. Slednji so izpovedali, da od ravnatelja dobivajo kovino in plačo, a ne utegnejo izbrusiti in izgladiti žlice. Imajo preveč nujnih nalog in ne morejo niti ustreči vsem odjemalcem. Zdal je moral ravnatelj priznati, da je otvoril neprijavljeno livarno samo iz nesebičnih razlogov. Ves dobiček je porabil za nujna šolska popravila, za katera sicer nima nobenega kritja. Rekel je, da dobiva kovino »pod roko«, a ni maral imenovati dobavitelja. Na vprašanje, zakaj ni prijavil livarne je odgovoril, da bi moral plačati preveč davkov. Nakazilo za »industrijske sirovine«, ki bi ga dobil, bi bilo brez pomena, ker ni mogoče dobiti kovine na trgu. Plaćal bo jo slej ko prej istemu neimenovanemu dobavitelju. A davek bi tako zvišal izdelovalne izdatke, da bi postale žlice predrage. Zdal jih je lahko prodal poceni, ker niso bile obdavčene. Kratkotrajno bi mu pokvarilo uradno dovoljenje za izvrševanje obriti ves posel. Državne trgovine so jako rade kupovale »finotapsko blago«. Se Ordžonikidze je bil med njimi. Najbrž bi tudi bil ostal popolnoma zadovoljen, če bi dobil čedno izdelano, brezhibno žlico.

njimi je bil audi »človek, ki preganja dež«, oborožen s svojo čarovno piščalko. Vsako jutro je dolgo časa vihtel svojo piščalko po zraku, potem pa je začel nanjo žvižgati. Njegova rotenja so imela presenetljiv uspeh: kakor po čarovniji, se je nebo nad vso pokrajino zjasnilo, imeli smo najlepše vreme tam, kjer niso drugi potopitniki našli ničesar, razen marja in megle. Nismo in nismo mogli dognati uganke tega čarovnika. Izvedeli smo le, da je čarobni stavek za zarotovanje megle dobil od nekega drugega čarovnika, kateremu je za to žrtvoval dve kozli. Za tako ceno bi vsakdo od nas hotel postati čarovnik.

Divje banane in prijazne opice

Najprej smo prekorali razkošen gozd, kjer smo dobili ogromne preslice in ogromne gozdove divjih banan neverjetnega obsega in višine. V višini 2500 m smo prišli do predela orjaških bambusovcev, med katerimi so bili nekateri visoki po 17 m in so se nad našimi glavami sklepali v zelene loke. V polmetri tega zelenega sveta smo le počasi prodirali tako, kakor strašila v kaki igri.

Živali je bilo v tem gozdu malo. Srečali pa smo celo armado lepih malih opic. To so čudovite živali in spadajo v vrsto colobes. Podobne so s svojo sivo brado, ki jim obroblja vse braz, častiljivim starcem. Rep imajo dolg in popolnoma bel.

Prav tako smo pazili nekaj sinjih opic. Tem je bilo videti, da bolj cenijo samotno, kakor pa življenje v čredi. Ker sem se malo oddaljil od tovaršev, sem imel priliko opazovati veliko sinjo opico čisto od blizu, prav ko je hotela trgati neko sadje. Jedla ga je zelo nežno, me zdaj pa zdaj pogledala in sklanjala glavo, kakor da bi hotela reči: »To je dobro, dragi moj gospod.« Človek bi skoraj verjel, da se mu smeje. Ko je pojedla zadnji grizljaj, je vrgla olupke vame in izginila v gozd.

Čudno dreve in čudne živali

Iz našega taborišča, skritega med bambusom, smo nazadnje opazili sneg. Toda to je bilo šele po nekaj dneh korakanja in v višini okoli 3300 m. Šele tam smo prišli iz področja bambusa in stopili v območje orjaških, skoraj strahotnih bukev. Z njihovih vej so visele dolge kače rumenega, po zveplu smrdečega sroboja. Sroboje je bilo podobno kačam, ki v snurnem objemu oklepajo debelo, krčvito skrivenčeno telo bukev.

Tu smo spet videli orjaške lobelije. Podobne so bile orjaškim pravilnim vitezom, ki nam s svojimi sulicami zastavljajo pot. Tu nas je tudi presenetil strahovit tropski naliv. Zaradi njega se je naš preganjalec megle silovito razburil, morda zato ta penkanski dež ni prav dolgo trajal.

Vso noč smo slišali čudne, zamolkle krike. Drugo jutro smo doznali, da so to bili glasovi hiraksa, majhne, nič nevarne živali, ki je hkratu podobna zajcu in psu, torej združuje v sebi dve največji nasprotji. Ujeli smo malega hiraksa, ki smo ga čvali nekaj dni, pozneje smo ga pa izpustili. Privadil se nas je na prvi mah.

Skrivnostno jezero

Nazadnje smo opazili sinje vode nekega jezera, iznad njega pa beli klobuk gore Luigi. Se zmeraj smo se dvigali in dosegli višino 4600 m.

Teden pozneje smo končno vendarle stali na bregu skrivnostnega, pravilničnega jezera. V tem trenutku s oplani vsi nosači proti nam, iztezali roke in miho prosili — baksisa. Odkod so neki poznali to zopno besedo. Razdelili smo jim porcijo hrane več, da se je to potovanje do jezera končalo z majhnim slavljen.

Medtem pa jih je poglavar njihovega rodu opozoril, naj nikar ne pijejo vode iz »jezera smrti« in naj se mu preveč ne bližajo. Bali so se jezera zase in za nas. Po dolgih razgovorih in pogajanjih smo se sporazumeli, da se bomo utaborili na skalnem pomolu 200 m onstran jezera. Tako so zamorci ostali daleč od vode. Nekaj dni je preteklo tako. Ko so zamorci videli, da se nam ne zgodi nič, čeprav smo se v jezeru vedno kopali, so se opogumili in se niso več bali jezera. Sepetali so celo sami med sabo, da je njihov poglavar bojazljivec in slab, ki govori o rečeh, katerih niti ne razume.

Jezero je bilo vulkanskega izvora. Pil sem njegovo vodo, pa nisem čutil nobene grenkobe ali posebnega okusa. Vzeli smo nekaj vode v posode, da bi jo pozneje kemično analizirali, toda po nesrečnem naključju so se nam na povratku steklenice razbile.

Prvi poskus vzpona in požar v taboru

Rastlinstvo daje tem jezerom čudno zunanje lice. Lobelije in bukvje poganjajo skoraj kakor iz vode, za drevmi pa se kakor mrka gmota dviga Vagamutu in ledeniki gore Luigi.

Raziskovali smo dolino in dosegli druga tri jezera. Potem smo dolgo počivali, preden smo poskusili z vzponom na Weissmannov vrh. Rastlinstvo se je počasi redčilo, zdaj smo lahko poslati v nižje ležeče taborišče zamorce, ki so nam bili dosedaj potrebni zato, da so nam sekali pot.

Dva sva se poskusila povzpeli na vrh, tretji tovariš pa je ostal v zadnjem, najvišjem taborišču, da bi nama pripravil čaj. Po dolgih urah vzpenjanja sva dosegla prvi sneg. Od tu sva vrgla pogled proti dolini in sva bila presenečena, ko sva videla, da je naše taborišče skrito v majhnem oblaku. Ali je to morda bil dim? Naglo sva se spustila navzdol in sva takoj ugotovila, da je to res bil dim.

Nazadnje sva se vrnila v taborišče po dveh urah hoje. Med potjo se nam je zdelo, da slišiva, najin prijatelj žvižga sredi ognja. V taborišču niso našli nikogar. Od ognja ni ostalo drugega, kakor skrivenčen topolmer, zvezek zapiskov, ki je bil napol sežgan in kos čokolade. Sva preplašena sva drvela proti spodnjemu taborišču. Tam sva videl najinega tovariša živga in zdravega. Ogenj, na katerem je grel vodo, se je razširil tako, da se je vnel šotor.

K sreči so najine fotografije ostale v spodnjem taborišču in niso izgubila ničesar dragocenega. Drugi šotor je zadostoval nam vsem za streho.

V višini 5000 metrov

Odločili smo se torej, da poskusimo z novim aponom na Weissmannov vrh. Prišli smo do ledenika, ker pa nismo imeli ne vrvi ne cepinov, se nismo upali povzpeli nanj. Naravna steza, ki obkroža goro, se je odprla pred nami in sli smo po njej. Na vrhu smo našli gomilo, ki jo je postavil dr. Humphreys. V njej je bil spravljen list papirja, na katerem smo brali, da se nahajamo na najvišji točki Weissmannovega vrha, na katerega je prvi prišel dr. Humphreys. Pogled na verigo gora je od tu veličasten. Zrak je bil jase in sonce je s tisoč ognji sijalo na sneg. Stali smo v višini 5000 metrov, natanko na ekvatorju. To je bil najčudovitejši dogodek na vsej naši ekspediciji.

Angleži v Abesiniji: »Gospod ras, ne trudite se. Naša potovalna agencija vam izvrši umik po najnižjih cenah, z družinami in vso opremo.«

Sneg na ekvatorju

Ruwenzori se dviga sredi Afrike prav na črti ekvatorja v območju večnih navpičnih solnčnih žarkov. Kljub temu pa so njegovi vrhovi pokriti z večnim snegom. V stari dobi so ga imenovali »gora meseca«. O njem govori že grški zemljepisec Ptolomej v 2. stol. pr. Kr., prav tako pa tudi razni drugi klasični pisatelji.

Ena izmed zadnjih ekspediciij je v tem čudnem pogorju raziskala dve dolini, ki sta bili dosedaj docela nepoznani. Ekspedicijo je organiziral angleški prirodopisni muzej. Ta ekspedicija je prišla v gorovje meseca raziskovat rastlinstvo in živalstvo, kakršnega ne nahajamo nikjer drugje, kakor tu.

Orjaška rastlina

Ekspedicija je prišla do dragocenih ugotovitev, zlasti kar se tiče rastlinja. Našla je velikanske lobelije, več kakor 5 m visoke. Raziskovalci so jih od daleč imeli za nagrobne na mohamedanskih pokopališčih, ali za ostanke rastlinja iz kdove katere prežgodovinske dobe. Pogled na te rastline je tako čuden, da se človeku zdijo čisto nenaravne. Prva misel, ki se mu rodi ob njih je, da gre pri tem za primere izginulega rastlinja, ki je v tem srednjeafriškem raju pustilo sledove svojega razkošnega življenja.

Dva raziskovalca, dr. F. W. Edwards in George Taylor, oba člana angleškega prirodopisnega muzeja, sta odšla iz doline Namvamba, da bi prišla na ledenike pod vrhom, na katerem stoji opazovalnica. Druga skupina s slikarjem Sommerwillom in nekaj drugimi člani je obiskala 8 jezer v dolini Njamgansanix, in se povzpela na Weissmannov vrh, ki je visok 5000 m. Drugič v zgodovini zemlje je na ta vrh stopila človeška noga in prebrodila večne snegove v njegovih pobočjih. Eden od udeležencev tega vzpona opisuje svoje vtise na tej turi.

Poleg spremljevalcev je šlo z nami tudi 40 domačih nosačev, vsi skupaj smo se polagoma pogrezali v pragozd. Vsak nosač je dobil odoje in pullover. Cini višje smo se vzpenjali, tem več tople obleke smo dajali tem črnim turistom, ki niso še nikdar v življenju občutili na svoji koži snega. Polagoma so se celo vreče, v katerih so nosili to obleko, spremenile v obleko, tako, da so bili ljudje podobni živi, premikajoči se prtljaji.

Človek, ki preganja dež

Nosači so bili kljub mrazu veseli in zabavni, simpatični, bolj pa, kakor pa so po naravi črni iz Ugande. Poznali so veliko starih legend in pokrajinskih navad, ki so nas močno zanimala. Med

Drsalni stadion v Ga-Pa ob tekmi v obveznih likih.

Mrtvi in dva živa

Pet minut pozneje je bil doma. Pred svojimi vrati je pozvonil poln nenadne tesnobe. In ko je čakal pred njimi, ga je še močnejše stisnilo: Kako malo je manjkalo, pa bi ne stal tukaj. Lahko bi se zgodilo, da bi danes opoldne bil zadnjikrat. Tako živo se je vživel v to misel, da se mu je za trenutek zazdelo, kakor da je res tako. Videl se je, kako leži mrtve in iztegnjen, z bledim obrazom in ugaslimi očmi, z rokami, skrčenimi pod brado, ki moli nepremična in ostru v zrak. Nad desnim očesom je bila temna luknja, ki je iz nje curknila kri in tekla v drobne, evezem curku po sencu na tla, kjer se je zbirala med kamenitimi ploščami v majhno, lepljivo mlakico.

Takinega se je videl, ne v vseh podrobnostih, pač pa v eni sami samcati in grozni podobi. Občutil je svojo polno telo, kako je ležalo vrženo po tleh, občutil je svoje dolgo, nepravilno lice z velikimi, elokim nosom. Občutil je celo bradavico za desnim ušesom, tik za veliko žilo.

Divje razboljen, s stisnjenimi zobmi in zaprtih oči je naslonil svoj epačen obraz na okvir od vrat, občutek močnega glada ga je stisnil, da mu je telo medlo upadlo.

Tedaj so se odprla vrata in prestrašen otroški obraz se je pokazal.

»Očka, ti? Kaj si bolan?«

V zadregi se je zbral in se poskušal nasmehtiti. Toda smeh je bil medel in nemočen.

»Nič hudega. Malo glavobola. Pojedel bom malo, pa bo bolje.«

Oddrsel je po podu, sinček mu je odprl vrata. Imel je pet let, skrbno je gledal, kako je oče odlagal klobuk in plašč.

»Mame ni doma.«

Berger se je obrnil, nenadno razočaranje se je določno bralo na obrazu.

»Ni je doma?«

»Kmalu se bo vrnila. Na kavo je povabljen h gospe Quisthusovi, pa bova zato počakala nanjo z večerjo. Toda, očka, čui, očka, kaj ti je vendar?« Sinček je prestrašen tresel očetoovo sesedeno postavo, ki je slonela ob steni in se hotela zrušiti.

»Kaj ti je vendar, očka?«

Zdal se je Berger hitro ovedel. Zavrnil se je: divje je zahrepenel po nečem mehke in živem, da bi ga čutil ob sebi, in dvignil sinčka visoko v naročje ter ga ponesel v izbo. Stisnil ga je nase in rekel obupno: »Quisthus je mrtve, dete moje.«

Otrok je pogledal očeta z velikimi očmi, polnimi tesnobe in presenečenja. »Mrtev.« je vprašal.

»Mrtev?«

»Da, dete.« Oče je dvignil oči v nemi bolečini. Zazrl se je v snežnobeli obrazek in videl, kako so majhne, skoraj brezbarvne ustnice zadržale v krčevitem strahu in kako so se očke kljub junaškemu odporu napolnile s solzami. Sredi bolečine se je spomnil, kako vesel in prijazen je bil Quisthus do otroka in kako mu je dete bilo privrženo. Sočutno in usmiljeno je gledal na sina, ki se je še vedno stiskal v njegovo naročje.

Otrok pa je mislil na povsem drugo stvar. Zasadi je svoje majhne roke v očetoovo dolgo lase, se obesal nanje in jih mršil vedno znova, ne da bi pomislil, če kaj boli. In ko se je skušal nasmejati in junaško držati, pokazati da je kljub vsemu že velik fant, je napol iz obupa, napol iz sreče planilo iz njega: »Ampak ti, očka, nisi mrtve, ti nisi mrtve.«

Tedaj je Bergelja preplavila sreča, globoka in polna miline, kakor je ni še čutil. Sreča in neka sveta, brezmejnja hvaležnost. »Se veselijo tega?« Sinček se je nagnil, vsesal svojo glavo med očetoovo vrat ter njegove rame in s svojimi ročicami tesno združil oba obraza. »Da, očka,« je rekel.

V tem trenutku je šele Berger občutil, kakšna nepopisna sreča se mu je nasmehtila.

Mati je prišla domov, potem ko je že odbilo devet. Berger in sinček sta se privečerjala. Mali

junak je legel, Berger pa v svoji nervoznosti ni mogel najti miru. Neprestano je pogledoval na uro. In ko je nazadnje zazvonilo, je v skoraj nervozni napetosti vstal, da odpre.

Prišla je. Njen obraz je bil bled, na rdečih robovih okrog oči se je poznalo, da je bila jokala. Niti besede ni rekla, le dolgo in vprašujoče ga je pogledala, nato pa odšla pred njim v izbo.

Tam je čakal nemiren, ko je odlagala klobuk in plašč. Pomagal ji je in obešal obleko. Še vedno ni spregovorila besede, le težko, skoraj stokačaje je soplja. Priponila se je, da bi sežela gumijeve čevlje, on pa je še vedno stal nemočen ob njej.

Ko je nazadnje končala, se je zavrnila; v napol svetli izbi sta stala drug pred drugim in se gledala.

»Si čakal name?«

»Ne. Prav za prav, to se pravi...«

Obotavljal se je, toda njegove ustnice so preveč drhte.

»Najprej se nisem mogla odtrgati. Potem sem hotela ostati, dokler se ona ne bi vrnila iz bolnišnice.«

Njegov pogled se je napol. »Kaj je bilo tam? In kaj ti je rekli? Ali se živi?« Zadnje je vprašal s tihim, boječim glasom.

»Da. Ali ni se vrnila. Smela je čez noč tam ostati.«

»A Jurček?«

»Esterina mati je prišla, da bo pomoci z otrokom. O ubogo, ubogo dete.« Vsa pretresena si je pokrila obraz z rokami in jokala.

Berger je stal pred njo uničen in ni vedel, kaj bi počel. Nervozno si je trl vlažne roke in nenehoma pogledoval svojo ženo, v njem samem je pa vrela. Naenkrat je vse v njem utihnilo, vse nemir in vsa etiska, strah in napetost; nežno jo je pogladil po laseh. Nato je pokojno rekel: »Tudi mene bi lahko zadelo.«

Se parkrat jo je pogladil, čisto tiho je bilo okrog njiju. Potem je dvignila lice k njemu in mu

rekla s tožno prisrčnostjo, ki ga je pretresla: »Mar meniš, da nisem pomislila na to?«

Tedaj je skoraj hlastno vprašal: »Mislila si?« In že je s krepkim prijemom držal njeno vlažno lice v svojih težkih, tresočih se rokah, ga dvignil k sebi in se zazrl vanj, vprašujoče in iskajoče, kakor da gre za življenje.

»Da, Erik, da. Verjameš ali ne verjameš, toda Boga sem zahvalila, da nisi ti bil. Moraš me razumeti. Moj Bog, kaj če bi tebe. Pomisli samo, jaz sama z otrokom.«

Tedaj mu je bilo, kakor da je nekaj ugasnilo v njem, zaprl oči. Grenek strah je smil preko obraza.

»A jaz?« je vprašal tiho. Stresel se je kakor od mraza, se obrnil in odšel noter.

Nekaj bednega je leglo nanj in se zazrl v njeno vest. Danes močnejše kakor kdajkoli. Sla je za njim, privrila se od zadaj obenj in položila svojo roko na njegov sklonjen, razočaran tilnik.

»Tako pa vendar nisem mislila,« je rekla. »Naj-groznejše, v resnici najgroznejše bi pač bilo, ko bi ti umrl. To si lahko misliš.«

Nemo je prikinjal; potem je spregovoril: »Saj imamo samo eno življenje.«

Čez nekaj časa je Berger v kratkih besedah povedal, kako se je zgodilo. Helena ga je poslušala blede in z velikimi očmi. Ko je končal, je odšla v spalnico, da da otroku svoj prednočni poljub. To je storila s tako vročo in strahopolno strastjo, da se je dete skoraj prebudilo. Zamrmrlo je v spanju, malo zaškrpalo z zobmi in se energično obrnilo k zidu.

Par minut je stala tako pred njim z mokrimi očmi in ga gledala polna groze in sočutja do drugega fantička in polna bolečega in hvaležnega občutka sreče, da je Bog njenemu lastnemu prizanesel.

Potem se je vrnil v jedilnico, kjer je Berger še vedno nemiren blodil in ni mogel k sebi. Ona se je skrusila na zofi, si vrgla šal po sebi ter bila neizrekljivo majhna, ko je trepetajoče od mraza z očmi sledila možu, ki je hodil gori doli.